

РЕЦЕНЗИЯ

на научните трудове и учебната дейност на д-р Антон Христов
Свраков – доцент на Варненски свободен университет

представени за участие в конкурс за заемане на академичната
длъжност „доцент”

по професионално направление 3.8. „Икономика”, специалност
„Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност”,
обявен в ДВ бр. 103/2011 г. за нуждите на ВСУ „Черноризец Храбър”

Рецензент: проф. д-р ик.н. Гено Димитров Генов от Икономически
университет – Варна, хабилитиран по професионално направление
„Икономика”, спец. „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на
стопанската дейност”

Настоящата рецензия е изготвена въз основа на документи, постъпили по конкурс, обявен от ВСУ „Черноризец Храбър” (ДВ, бр.103/2011 г.) и на интернет-страницата на университета за нуждите на катедра „МИП” към факултет „МИА”. Представените по конкурса документи съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Инструкция № 6 към Наредба № 3 за академичния състав на ВСУ „Чернолизец Фрабър”. Процедурата по конкурса е коректно спазена.

I. Общо представяне на получените материали

За участие в обявения конкурс е подал документи единствен кандидат д-р Антон Христов Свраков – доцент на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”.

За участие в конкурса кандидатът Антон Христов Свраков е представил списък от общо 57 заглавия, в т.ч. публикации в български научни издания и научни форуми, 2 студии, 11 публикации в 2 книги, издавани и допълвани

ежегодно от 2006 г., възлизащи на 260 м.с., 41 научни статии, публикувани в списания, 4 научни доклади, 5 учебни помагала. Приемат се за рецензиране всички представени общо 63 научни труда, с изключение на доклада от научно-практическата конференция „Счетоводство и одит” проведена през 2007 г. от ВСУ на тема : „За връзката между някои от изискванията на Търговския закон и Закона за счетоводството” поради дублиране на текста и постановките с тези в статия със същото заглавие, публикувана в сп. „Финанси и право”, бр. 9 от 2007 г.

Редно е да се отбележи, че от началото на своята научно-изследователска, преподавателска и консултантска дейност от 1982 г. до 2012 г. д-р Антон Свраков има общо 122 публикации, възлизащи на 3434 м.с. Значителна част от тези публикации са били обект на рецензиране от прф. д-р ик.н. М. Динев и проф. д-р Ст. Дурин при участието на кандидата в конкурса за доцент на ВСУ през 2004 г. и са получили заслужено висока оценка.

Ръководствата с учебна цел (5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5), посочени в раздел 5 на списъка с публикациите са в ръкопис и не са били рецензирани. Независимо от това ние ги приемаме за рецензиране, тъй като в тях е приложен сравнително нов подход при изясняване на отделни страни на учебния материал.

През 2002 г. по инициатива на д-р Антон Свраков започва издаването на сп. „Счетоводна политика”. В продължение на близо 10 години инициаторът е и водещ редактор на списанието, в което публикува значими теоретични и практико-приложни проблеми по счетоводство и независим финансов одит.

II. Данни за кандидата

А. Свраков е роден на 11.06.1956 г. в гр. Варна. През 1980 г. завършва Икономически университет – Варна, спец. „Счетоводна отчетност”. Защишава докторска дисертация пред специализиран научен съвет и през 1988 г. ВАК при МС му присъжда научната степен доктор (тогава „кин” – с диплом № 18015/15.07.1988 г.). След 1989 г. А. Свраков е един от първите в България придобил лиценз за дипломиран експерт-счетоводител (диплом № 0011/1991 г.).

В своето професионално израстване д-р А. Свраков започва като счетоводител в ТК „Балкантурист” – Златни пясъци. От 1981 г. до 1994 г. е

преподавател по счетоводство и икономически анализ към катедра „Счетоводна отчетност” на ИУ – Варна. От 1991 г. до 1994 г. е и управляващ сътрудник в „Черноморска консултантска къща” – Варна. От 1994 г. до 2001 г. е директор в одиторския отдел в София и във Варна на „Делоит и Туш България” – ЕООД, а от 2001 г. – управляващ сътрудник на „Свраков и Милев” ООД. От 2004 г. е преподавател към катедра „МИП” на ВСУ „Черноризец храбър”, доцент на ВСУ.

Освен преподавателска дейност по различно време д-р А. Свраков е ангажиран и с различни други дейности – член на съвета на директорите на „Трансинвестмъп” – София, на управителния съвет на ИДЕС, председател на комисията по одиторско законодателство към ИДЕС. Редактор е на българския превод на МОС на Международната федерация на счетоводителите през 2003 и 2006 г. Взема участие като представител на ИДЕС в професионални конференции и конгреси в Лондон, Хамбург, Берлин, Куала Лумпур.

Трайни следи оставят усилията на д-р А. Свраков за обучението на българските счетоводители в прилагането на МСС и МОС. Той е лектор в квалификационни курсове за регистрирани одитори, дипломирани експерт-счетоводители, главни счетоводители, банкери, членове на Сметната палата и др. Член е на редакционния съвет на сп. „Счетоводна политика” и сп. „Финанси и право”.

III. Обща характеристика и оценка на научната продукция на кандидата

От представените от кандидата 63 научни труда за рецензиране се приемат следните:

Вид	бр.	стр. (м.с.)	Забележка
1. Студии	2	48	
2. Научни статии	41	527	
3. Научни доклади	3	34	
4. Книги (в съавторство)	2	260	л. участие
5. Учебни помагала	5	291	
	53	1160	

Научните публикации на д-р Свраков са посветени на разнообразна тематика по счетоводство и финансов одит. Разнообразието е концентрирано в една насока – проблемите на теорията и историята на счетоводството и на съвременните счетоводни школи. Не без основание може да се твърди, че д-р А. Свраков е пионер в България за тематиката посветена на историята на счетоводството. Заслужава внимание логическата последователност, с която авторът изследва историческите събития, в т.ч. и тези, отнасящи се до прехода от 1989 г. до наши дни. Налице е изключително постижение на една завършеност в логически последователното проследяване на закономерностите в счетоводството. Счетоводната хармонизация, достиженията и недостатъците в законовата уредба на счетоводството, Международните и Националните счетоводни стандарти са обект на внимание в последните публикации на кандидата за „доцент”.

IV. Характеристика и оценка на учебно-педагогическата дейност на кандидата

Кандидатът за „доцент” д-р А. Свраков има разработени (за периода, за който се изготвя рецензията – от 2004 до 2012 г.) пет учебни ръководства. Същите не са публикувани, но са качени на компютрите във ВСУ и успешно се ползват от студентите. Ръководствата са по: Основи на счетоводството, История на счетоводството, Финансови отчети, Независим финансов одит и Бизнес комбинации и консолидация на финансови отчети. Чрез разработените учебни помагала се илюстрира лекционния материал на преподавателя и се дава възможност на студентите:

- а) да следят последователността на изложението;
- б) да отбелязват основните въпроси, необходими за правилното разбиране на преподавания материал;
- в) по свое усмотрение да допълват изложението на лектора;
- г) да записват примерите, които илюстрират отделни по-трудни за разбиране въпроси.

Този подход на преподаване на счетоводните дисциплини следва да се оцени високо за кандидата за заемане на академичната длъжност „доцент”.

Коментарите в книгата „Счетоводство” (2011 г., претърпяла няколко издания) се ползват като помагало от всеки, който иска да изучи задълбочено съвременното счетоводство и неговото приложение в България.

Лекциите на д-р А. Свраков се посрещат с голям интерес сред студентите и практикуващите счетоводители, преминават при задълбочено разглеждане на проблематиката. Тези наши твърдения се основават на съвместната ни лекционна работа в началото на 90-те години на ХХ век във връзка с обучението на практикуващите счетоводители по хармонизацията на счетоводството с европейските изисквания от гр. Варна, София, Добрич, Разград, Шумен, Търговище, Ст. Загора, Сливен и др. Освен това в периода от 1986 г. до 1993 г. в качеството на ръководител катедра „Счетоводна отчетност” при ИУ – Варна, сме имали възможност да посещаваме упражнения, водени от А. Свраков, както и да проучваме мнението на студентите. То е било винаги положително и високо.

V. Научни и научно-приложни приноси на кандидата

1. Кандидатът за академичната длъжност „доцент” формулира нова научна област – История на счетоводството. Д-р А. Свраков е пионер за тематиката посвета на историята на счетоводството. Заслужава внимание логическата последователност, с която авторът изследва историческите събития. Неговите проучвания не са просто хронология на счетоводния прогрес, а задълбочено изследване на процеси, методологически трансформации и интегративни проявления на счетоводството от неговото зараждане до днес. Изследванията на автора в това направление започват още от първите години на неговата учебно-преподавателска работа, за да послужат днес при въвеждането и преподаването от него на учебната дисциплина „История на счетоводството и съвременни счетоводни школи” (2.2, 3.3, 3.7, 5.3 от списъка на кандидата).

2. Д-р А. Свраков формулира и доказва хипотезата, че в съвременните условия за развитието на бизнеса следва да се признае правото на самостоятелно съществуване на счетоводното право, което пряко произтича от търговското право и чиито норми обезпечават финансовата реалност на фактическите отношения между отделните стопански субекти. Търговско-

правните норми се пресъздават в счетоводството не пряко, а въз основа на счетоводно-правното им третиране. Един от принципите на счетоводството е „предимство на съдържанието пред формата”. Но за да може този принцип да се прилага правилно е необходимо да бъде отделено счетоводното право и то да получи своето признание на самостоятелно съществуване (3.13, 3.14, 3.15, 3.17, 3.23).

3. Принос на кандидата за „доцент” са и разработките в областта на усъвършенстването на счетоводното законодателство. Неговите коментари по Закона за счетоводството, МСС и НСС, представляват критична оценка и са отправна точка за бъдещи промени в полза на бизнеса и националните интереси (3.6, 3.8, 3.18, 3.19, 3.20, 3.34, 3.36, 3.39, 4.2).

4. Изследвани са характерните особености на одита у нас и в света, като са поставени на критична оценка по-стари и по-нови решения за развитието на независимия финансов одит. Автор е на проектите на Национални одиторски стандарти, прилагани до 2002 г. у нас, един от редакторите на превода на Международните одиторски стандарти (2.1, 3.1, 3.9, 3.21, 3.22, 3.26, 3.29, 4.4).

VI. Оценка на личния принос на кандидата

Текстовете в публикациите на кандидата за „доцент” са лично дело на автора им. Коментарите, изводите, критичното отношение и препоръките са ясно и точно изразени. Посочените по-горе приноси са лично дело на д-р А. Свраков. На тях се позовават и трудовете са цитирани от известни учени в областта на счетоводството, като проф. д-р ик. н. Ив. Душанов, проф. д-р ик. н. М. Динев, доц. д-р Ф. Филипова и др.

Научните трудове на д-р А. Свраков са на високо литературно равнище. Написани са чрез използване на богат език и стил и се възприемат с удоволствие от читателя.

VII. Бележки и препоръки

а) В учебното ръководство „Основи на счетоводството”, където се разглеждат способите, които се прилагат от счетоводството е пренебрегнат способа на двойното записване. Ясна е идеята на автора, че двукратното проявление и двойственото отразяване като червена нишка проникват във

всички разсъждения, но с оглед на правилното му разбиране и усвояване като методически подход в счетоводството следва да намери по-широко и целенасочено място, като самостоятелна учебно-методическа единица.

б) Като се имат предвид натрупаните знания и опит от страна на д-р А. Свраков е целесъобразно и полезно за обучаваните да се напише и издаде учебник по Теория (основи) на счетоводството.

VIII. Лични впечатления

Личните впечатления от кандидата „за доцент” са твърде богати и датират от 1982 г., когато постъпи като асистент към катедра „Счетоводна отчетност” при ИУ – Варна. По-късно сме наблюдавали развитието и израстването на А. Свраков като преподавател, консултант, одитор и участник в ръководствата на специализирани счетоводни предприятия. При разработване на своите магистърски тези студентите твърде често се позовават и цитират трудовете на д-р А. Свраков. Като лектор, той е известен сред научните работници и счетоводната колегия в България.

Заключение

Общият извод, който се налага в настоящата рецензия е, че е налице кандидат за „доцент” с изявени научни достойнства, с доказани качества на преподавател и лектор, на творец в практиката на счетоводството и одита.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащите се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, даваме своята положителна оценка и препоръчваме на Научното жури да предложи на Научния съвет при ВСУ „Черноризец храбър” да избере д-р Антон Христов Свраков да заеме академичната длъжност „доцент” в професионално направление 3.8 Икономика по специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност”.

Варна, март, 2012 г.

Рецензент:

(проф. д-р ик. н. Г. Генов)